

25 268 Zelfstandige bestuursorganen

Nr. 239 Brief van de minister en staatssecretaris van
Onderwijs, Cultuur en Wetenschap

Aan de Voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal

Den Haag, 4 juni 2025

Onze publieke dienstverleners werken dagelijks aan Onderwijs, Cultuur en Wetenschap in Nederland. Het is belangrijk om te laten zien wat er in de praktijk gebeurt, daar waar de overheid direct van betekenis is voor mensen. Om deze reden ontvangt uw Kamer bij deze Kamerbrief de Stand van de Uitvoering Onderwijs, Cultuur en Wetenschap. In deze editie ligt de focus op DUO en de RCE. Waar relevant zullen in de toekomst ook andere uitvoeringsorganisaties van OCW ontwikkelingen in de uitvoeringspraktijk delen.

De Stand van de Uitvoering maakt inzichtelijk welke actualiteiten, ontwikkelingen en uitdagingen er spelen in de uitvoering. Ten opzichte van eerdere uitgaven van de Stand heeft deze editie meer aandacht voor de risico's in de maakbaarheid en continuïteit van de publieke dienstverleners. Het doel is om een representatief beeld te geven van wat er goed gaat en beter kan.

Graag spreken wij onze waardering uit voor het belangrijke werk dat onze publieke dienstverleners doen. Zo worden door inzet van onder andere DUO de scholen goed bekostigd, ontvangen studenten op tijd hun studiefinanciering en kunnen de examens soepel worden afgenomen. De RCE werkt samen met hun partners aan een goed beheer van het Nederlandse culturele erfgoed. Over de hele linie van de OCW praktijk wordt met grote inzet gewerkt, zoals ook te lezen is in de OCW-update over Werken aan Uitvoering¹.

Bij deze Kamerbrief ontvangt u de Stand van de Uitvoering Onderwijs, Cultuur en Wetenschap, de Knelpuntenbrief DUO (voorheen de Stand van DUO) en de Stand van de Uitvoering Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed. Daarnaast ontvangt u de

¹ Kamerstukken II, 2023/24, 31 490, nr. 344

bijlage bij de Verkenning Studiefinanciering en de ABDTOPConsult rapporten 'Verder op weg naar gelijkwaardigheid, evenwicht en risicosturing vanuit meerjarig perspectief' inclusief de bijlage met de financiële doorlichting ten behoeve van deze agentschapsevaluatie DUO en het rapport 'Aansturing van agentschappen en zbo's bij het ministerie van OCW'.

Studiefinanciering is van directe betekenis voor veel studenten en ook een belangrijk onderdeel van deze Stand. Met de Verkenning Studiefinanciering zijn de afgelopen periode breed signalen opgehaald over knelpunten in het studiefinancieringsstelsel. Deze signalen zijn nader geanalyseerd en waar mogelijk voorzien van oplossingen. Met het delen van deze verkenning met uw Kamer doen wij enkele moties en toezeggingen gestand².

Voor de verkenning studiefinanciering is een beperkte financiële reeks beschikbaar van € 1,2 miljoen structureel. De maatregelen die passen binnen die reeks zijn wij voornemens in gang te zetten en waar nodig om te zetten naar een wetsvoorstel, waarmee we het stelsel verder kunnen verbeteren voor (oud) studenten. Tegelijkertijd zijn er ook maatregelen die wij nu niet nemen. De keuze om deze maatregelen niet te nemen kan verschillende redenen hebben. In sommige gevallen betreffen het grote stelselwijzigingen. In andere gevallen vragen de maatregelen extra financiële middelen, waar wij geen dekking voor hebben zonder andere groepen in het stelsel van studiefinanciering er op achteruit te laten gaan. De analyses daarover worden wel met uw Kamer gedeeld, zodat uw Kamer alle informatie heeft. Deze overwogen alternatieven en signalen die nu niet kunnen worden opgepakt, zijn te vinden in bijlage Verkenning Studiefinanciering. Wij willen het proces van de Verkenning Studiefinanciering periodiek gaan herhalen, waarbij we zowel willen blijven kijken naar signalen die we nu geen opvolging geven als naar nieuwe (klant)signalen die worden opgehaald. Daarbij geldt uiteraard dat iedere keer weer gekeken moet worden naar de beschikbare dekking. Op die manier blijven we werken aan verbeteringen in het studiefinancieringsstelsel.

²A: Kamerstukken II 2023/24, 24 724, nr. 225

B: Kamerstukken II, 2024/25, 2025Z01077

C: Kamerstukken II, 2022/23, 36200 - VIII, nr. 237

In maart 2024 is er vastgesteld dat er sprake is geweest van indirecte discriminatie bij de controle van de uitwonendenbeurs door de Dienst Uitvoering Onderwijs (DUO). Bepaalde groepen studenten, waaronder studenten met een migratieachtergrond, hadden een onevenredig verhoogde kans op een controle. Dat had nooit mogen gebeuren. Het kabinet heeft besloten om alle financiële maatregelen, die tussen 2012 en juni 2023 genomen zijn op grond van de risicogerichte controlewerkwijze, terug te draaien. Dat betekent dat alle boetes en terugvorderingen die tussen 2012 en juni 2023 zijn opgelegd aan studenten die op basis van het voormalige selectieproces zijn geselecteerd, door DUO worden terugbetaald. Studenten die hierdoor de uitwonendenbeurs zijn misgelopen terwijl ze wel ingeschreven zijn gebleven op het adres waar ze gecontroleerd zijn, krijgen die uitwonendenbeurs alsnog.

Dit betreft naar verwachting ongeveer 10.000 (oud-)studenten. Het terugdraaien van de maatregelen dient ook het doel dat het kabinet zich heeft gesteld ten aanzien van goed bestuur en om het vertrouwen van de burger in de overheid te herstellen.

In de Stand van de Uitvoering Onderwijs, Cultuur en Wetenschap informeren we uw Kamer over de voortgang van de herzieningen en over de stappen die gezet worden om te komen tot een nieuw controleproces voor de uitwonendenbeurs. Hiermee wordt tevens uitvoering aan de motie lid Ergin gegeven.³

Met de Stand van de Uitvoering OCW bieden wij uw Kamer inzicht in de praktijk van de publieke dienstverleners van OCW. Wij gaan graag het gesprek aan met uw Kamer om de Stand een goed vervolg te geven.

De minister van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap,
E.E.W. Bruins

De staatssecretaris van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap
M.L.J. Paul

³ Kamerstukken II 2024/25, 31288, nr. 1193

